

ANDRZEJ RADZIKOWSKI
BILANS PRZEWODNICZENIA
RADZIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

ANTONI WIT
DYRYGENCI KONTRA ORKIESTRY

**BIZNESY KOŚCIOŁA
Z DEWELOPEREM**

**Prof. Raciborski:
Połączenie SLD
z Wiosną było farszą**

SAMOBÓJCZA GRA LEWICY

Afry Kamera

#BLACK
FILMS
MATTER

22-31.10.22
ONLINE

Muł, koń i Kukiz

Fascynacja Ameryką nie jest w Polsce niczym nadzwyczajnym. Świat od dawna wie, że Polacy kochają USA bardziej niż niejeden Amerykanin. Zdarzają się też tacy, którzy chcą zrobić Stany Zjednoczone nad Wisłą. Z bronią w każdej zagrodzie. I z szeryfami. Z samozwańcym szeryfem na czele. W tej roli Paweł Kukiz obsadził sam siebie. Umościł się w polityce pod hasłami zmian ustrojowych. Gdy lata mijały, a płyta z tymi hasłami jakoś się ludziom znudziła, Kukizowi zostały w Sejmie tylko trzy osoby. Malutko. Ale wystarczająco dużo, by obalić rząd, który wisi na takich głosach. Można więc żądać czego tylko dusza zapagnie. I zgłaszać nawet najgłupsze pomysły. Sztandarowym projektem Kukiza są sądy pokoju. Kompletny odlot. I przepis na jeszcze większy kryzys sądownictwa. Nie pomoże mamienie ludzi odwoływaniem się do rozwiązań anglosaskich. Z najprostszego powodu. Jakoś nie ma u nas tamtego społeczeństwa, z jego tradycją i kulturą. Taniej i prościej byłoby wysłać Kukiza, z popierającym go prezydentem Dudą, do Wielkiej Brytanii albo do USA. Na koszt państwa. Lepsze to niż brnięcie w ustawę o sędziach pokoju. Zdaje sobie z tego sprawę prezes Kaczyński, który zauważył, że między projektem Kukiza a modelem anglosaskim jest różnica większa niż między mułem a koniem. Odwołanie do muła bardzo mi się podoba. Z podtekstami opisuje całą tę hecę. Polskie sądownictwo wymaga dużych, trudnych i bolesnych

reform. A po rządach Ziobry najpierw trzeba będzie je reanimować, a później sprzątać.

Niedawno wydrukowaliśmy bardzo kompetentną analizę wad projektu Kukiza. Andrzej Dryszel na konkretnych przykładach pokazał zagrożenia zarówno dla sądownictwa, jak i dla obywateli, którym przyszłoby stanąć przed sędzią pokoju. Jakie wyciągnął wnioski po przeanalizowaniu projektu ustawy i rozmowach z prawniczymi ekspertami? Po planowanych zmianach wymiar sprawiedliwości stanie się jeszcze bardziej niż dziś zależny od rządzących. Będzie jeszcze bardziej upolityczniony. A jednocześnie nie zniknie żadna z jego wad. Skutki takiej zmiany będą dokładnie odwrotne do tych, które obiecuje Kukiz.

Będzie gorzej, drożej i wolniej. Zadziwia mnie więc poparcie, jakie Kukiz dostaje od Lewicy i PSL. A przede wszystkim od prezydenta Dudy, który do wolt i dwuznacznego zachowania zdążył już Polaków przyzwycząić. Popiera Kukiza, choć musi zdawać sobie sprawę z tego, że ten projekt nie ma większego sensu. Może popiera, by zaszkodzić Ziobrze, który finalnie odpowie za katastrofę sądownictwa? Dołożenie mu sądów pokoju jeszcze bardziej go pograży. Małe są te gierki ze strony ludzi kieszonkowego formatu.

Tekst Andrzeja Dryszla można przeczytać tu: www.tygodnikprzeglad.pl/jak-sparalizowac-sadownictwo/

BAKOWSKI

CYTATY

PROF. TADEUSZ KLEMENTEWICZ,
politolog

Władza swój kieszonkowy militarizm kleci kosztem rozwoju usług w dziedzinie ochrony zdrowia, edukacji i nauki.
„Dziennik Trybuna”

ARTUR BALAZS,
rolnik, były minister rolnictwa

Rząd ciągle próbuje coś lukrować. Mistrzem świata w mistyfikacji okazał się premier Morawiecki.
„Wolna Sobota”

JOANNA BATOR,
pisarka, laureatka Nike

Jako gatunek jesteśmy tak nieudani, okrutni, głupi, chciwi, nie uczymy się na błędach. Wojna za wojną, ludobójstwo za ludobójstwem.
„Polityka”

MARIA PESZEK,
aktorka, autorka tekstów

Nie ma takich okoliczności, w których nie można być szczęśliwym.
„Tygodnik Powszechny”

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Lewica musi się zbudować na nowo**
– rozmowa z prof. Jackiem Raciborskim
- 12 Otwarta wojna na kościelnym polu**
Inwestycja w Rybakach
- 16 Tam, gdzie toczą się negocjacje**
– rozmowa z Andrzejem Radzikowskim
- 20 Państwo nie broni najstabszych**
Sądy po stronie oprawców
- 24 Pogrzeb Jerzego Urbana**

ZAGRANICA

- 26 Kryzys globalizacji i czas niepewności**
Uzależnienia Europy
- 30 Stadiony na krwi i pieniądzech**
Najdroższy mundial w historii
- 32 Saudyjska porażka Bidena**
OPEC+ zmniejsza produkcję ropy
- 34 Miliarder, geopolityk, troll**
Elon Musk wtrąca się w wojnę
- 56 Awantura o gotowanie makaronu**
We Włoszech nie zadzieraj z tradycją

MEDIA

- 36 Dobrze i źle praktyki dziennikarskie**
Media o wojnie w Ukrainie

KULTURA

- 38 Pan Bóg z centralki telefonicznej**
Zaległości filmowe dla wymagających
- 41 Kulturalia**
- 42 W 235 orkiestr dookoła świata**
– rozmowa z Antonim Witem
- 66 Demaskarada**

HISTORIA

- 46 Czystki etniczne w Ameryce**
Napaści, lincze, strzelaniny

NAUKA

- 50 Majstrowanie w kosmosie**
DART kontra asteroida

ZWIERZĘTA

- 52 Dom dla wszystkich**
Rzecz o bocianich gniazdach

OBSERWACJE

- 58 Windą bliżej**
Użyteczne zabytki

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Muł, koń i Kukiz
- 15 Jan Widacki**
Tęsknota za iluzją
- 19 Roman Kurkiewicz**
Obywatelu, gdzie jest twój schron
- 23 Andrzej Szahaj**
Chile
- 29 Tomasz Jastrun**
Poezja i polityka
- 49 Wojciech Kuczok**
Nastrój pogrzybowy
- 51 Agnieszka Wolny-Hamkało**
To chyba żart

PAN BÓG Z CENTRALKI TELEFONICZNEJ

Zaległości filmowe dla wymagających

56

ZAGRANICA

AWANTURA O GOTOWANIE MAKARONU

We Włoszech
nie zadzieraj z tradycją

DOM DLA WSZYSTKICH

Rzecz o bocianich gniazdach

Projekt okładki: Daria Słowińska-Kettner

FOT. KRZYSZTOF ŻUCZKOWSKI (3), PIOTR MOŁECKI/EAST NEWS,
GRZEGORZ BANASZAK/REPORTER, MATEUSZ GROCHOCKI/EAST NEWS,
ZBYSZEK KACZMAREK/REPORTER

✉ Podwyżka, czyli obniżka

Licho mnie bierze, gdy media od prawej do lewej informują o przyszłorocznej, dużej podwyżce rent i emerytur (ok. 14%). Jest to tylko waloryzacja, i to wsteczna. W pierwszych miesiącach przyszłego roku inflacja sięgnie zapewne 20%, a emeryci cieszyć się będą z 14-procentowej podwyżki, pomimo że w roku 2022, kiedy inflacja była kilkunastoprocentowa, mieli rewaloryzację kilkuprocentową. System rewaloryzacji jest zbudowany tak, że dokonywana jest z rocznym opóźnieniem i nigdy nie odtwarza wartości nabywczej emerytury czy renty. Słowem, należałoby mówić o obniżce tych świadczeń w przyszłym roku! Wiem, że 14% może zawrócić biednym emerytom w głowie, ale nie widzę powodu, by poprzez bezrozumne powtarzanie informacji o „podwyżce” wpisywać się w pisowską propagandę sukcesu, którego przyczyną jest szalejąca inflacja! A może ktoś biegły w tych sprawach dokonał obliczeń rzeczywistej wartości nabywczej rent i emerytur w ostatnich latach?

Witold Graboś

✉ Magister, czyli kto?

Dawno temu na jednym z posiedzeń Komitetu Polska 2000 mówiono o potrzebie podwojenia liczby osób z wyższym wykształceniem, by sprostać wyzwaniom, które stawia potrzeba podniesienia standardów cywilizacyjnego rozwoju. Kiedy jednak urynkowiono niemal całe nasze życie, okazało się, że magistrów mamy aż nadto! Ten wyśniony rynek nie jest dziś w stanie ich wchłonąć. A zewsząd billboardy oferują pracę. Szukają pracowników metro i zakłady autobusowe, McDonald's i szkoły. A czym zajmują się wykształceni tak wielkim nakładem sił i środków? Jak to pięknie zwerbalizowała jedna z bohaterek artykułu, „racjonalizowaniem tego,

że w ogóle jestem tu (w firmie – przyp.) do czegoś potrzebna”. Zabrakło mi jednak wspomnienia o roli, jaką powinna odgrywać Polska Komisja Akredytacyjna. Bo rynek, znaczący biznes, rynkiem, ale przy tylu wyłączeniach z jego praw i koncesji mamy dziś potwierdzenie wiekopomnego prawa Kopernika, że „gorszy pieniądź wypiera pieniądź lepszy”. Ale tego, że Kopernik wpadł na to przed Greshamem, większość naszych magistrów nie wie.

Janusz M. Kowalski, magister uniwersytecki

f Zegnaj, Redaktorze

Jerzy Urban był wielką osobowością. W ostatnich dekadach dał się poznać jako założyciel i redaktor naczelny tygodnika „Nie”, odważny satyryk drwiący z religijnych absurdów i tępego prawactwa. To ogromna strata nie tylko dla polskiej publicystyki, lecz także dla całego społeczeństwa.

Franek Vetulani

Człowiek, którego przebogaty życiorys został sprowadzony przez post-Solidarność do kilku lat bycia sprawnym rzecznikiem autorytarnych rządów. To nie pierwszy i nie ostatni przypadek, gdy historię pisze się cepem.

Michał Błaszczak

✉ Nie to kżanie premiera

W ostatnim numerze PRZEGLĄDU w rubryce Przebłytki napisano, że premier Morawiecki modlił się przy grobie Jerzego Popiełuszki w 75-lecie jego urodzin. Skoro Jerzy Popiełuszko nie żyje, to należało napisać 75. rocznica urodzin.

Liliana Sawicka

ZDJĘCIE TYGODNIA

Okręt podwodny Leninskij Komsomol przetransportowano ulicami Sankt Petersburga do muzeum w Kronsztadzie. Rosja, 12 października 2022 r.

Dr Zdzisław Słowik, publicysta i wydawca, były redaktor naczelny czasopism „Argumenty” oraz „Człowiek i Światopogląd”, a od 1991 r. szef wydawanego przez Towarzystwo Kultury Świeckiej im. Tadeusza Kotarbińskiego dwumiesięcznika „Res Humana”, ceniony komentator myśli i spraw polskiej lewicy, obchodzi 90. urodziny.

Ad multos annos!

Gabriela Morawska-Stanecka, wicemarszałkini Senatu reprezentująca PPS, została wybrana przez przedstawicieli 185 parlamentów w skład Komitetu Promującego Poszanowanie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.

Iwona Pietrzak-Płachta, nauczycielka z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Pliszczynie (woj. lubelskie), która szkolną bibliotekę zamieniła w Wypożyczalnię Skrzydeł, została Nauczycielką Roku 2022. Tytuł Nauczycielki Jutr@ 2022 otrzymała **Aldona Rumińska-Szalska**, nauczycielka wspomagająca ze Szkoły Podstawowej nr 105 w Krakowie.

Nagrody przyznaje tygodnik „Głos Nauczycielski”.

45 mld zł wydali Polacy w 2021 r. na zakup alkoholu.

Przy okazji budowy pałacu Saskiego, kaprysu prezydenta Dudy, zdewastowany zostanie Ogród Saski założony w latach 1724-1748 dla króla Augusta II Mocnego. Wytnie się prawie 100 drzew. I wyda w czasie ciężkiego kryzysu 2,5 mld zł.

189 policjantów i 60 radiowozów chroniło Jarosława Kaczyńskiego w czasie spotkań 23 lipca z wyborcami w powiecie poznańskim.

155 aut planuje kupić rząd dla jednostek administracji publicznej. Nie żałuje też

na premie. Samo Ministerstwo Finansów w tym roku nagrodziło już pracowników kwotą 25,5 mln zł.

12 służb może w Polsce stosować podsłuchy, sięgać do billingów i mejli. W ubiegłym roku sprawdzały 1,85 mln billingów i lokalizacji. A kontroli operacyjnej poddano 6922 osoby. Najczęściej robią to policja, Straż Graniczna, CBA i ABW.

Ministrowi Czarnkowi nie można odmówić troski o rodzinę i uczelnię, na której jest wykładowcą. Katolicki Uniwersytet Lubelski dostał 40 mln zł na nowy wydział medycyny. Znajdzie w nim pracę dr Katarzyna Czarnek (żona ministra). Pozytywna opinia Czarnka i jego zabiegi o powstanie wydziału mają więc szczęśliwy finał.

Przeciętny dochód z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego wyniósł w 2021 r. 3288 zł. A to oznacza, że jest mniejszy o 532 zł od tego w 2020 r. (GUS).

Iga Świątek przekazała 280 tys. zł otrzymanych za finał turnieju WTA w Ostrawie na rzecz SOS Wioski Dziecięce. Na wsparcie psychologiczne dla podopiecznych w całym kraju.

Jest zgoda władz Warszawy na odstrzał 200 dzików, które mieszkają i żywią się na terenie miasta.

Według Narodowego Spisu Powszechnego **w Warszawie mieszka 1 860 281 osób**.

Z danych Eurostatu (Europejskiego Urzędu Statystycznego) wynika, że najdłużej w ciągu swojego życia pracują Holendrzy (42,5 roku), Szwedzi i Duńczycy. A najkrócej Rumuni (31,3 roku), Włosi i Grecy. Polacy – 34,3 roku.

PRZEBŁYSKI

Czarnek wycofuje się, ale pozostaje

Najpierw naczelny edukator z PiS Przemysław Czarnek powiedział: „Skończmy słuchać tych idiotyzmów o jakichś prawach człowieka czy jakiejś równości. Ci ludzie nie są równi ludziom normalnym i skończmy wreszcie z tą dyskusją”. Szybko został za to pozwany do sądu przez prof.

Jakuba Urbanika. W ramach ugody wynegocjowano przeprosiny: „(...) wycofuję się ze swoich słów, które padły 13 czerwca 2020 roku na antenie TVP Info oraz 3 sierpnia 2020 roku na antenie Radia Maryja, pozostając jednocześnie przy swoich poglądach. Moją intencją nie było urażenie kogokolwiek, w tym także osób ze społeczności LGBT+, w szczególności Pana prof. Jakuba Urbanika. Uznaję, że sposób sformułowania wypowiedzi spowodował, że Pan prof. Jakub Urbanik odebrał je osobiście, co nie było moją intencją, za co Pana prof. Jakuba Urbanika bardzo przepraszam”. Szczerości w tym tyle, ile kot prezesa by naptakał, gdyby umiał czytać.

Ręka uzbrojona w różaniec

Dla biskupa ełckiego Jerzego Mazura Elkowisko, czyli Festyn Łowiecki i Święto Miodu, było okazją do wygłoszenia takiego apelu: „Drodzy bracia myśliwi, odkrywajcie skarb, jakim jest różaniec. Wyruszając na polowanie, weźcie ze sobą różaniec. Ręka uzbrojona w różaniec nie uczyni nikomu krzywdy, nie złamie myśliwskiej normy”.

Zapominalscy myśliwi mogli nabyć różańce przed polowaniem. Od księży kapelanów Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego. Za stosowne co taska. A lizusy mogły kupić jeszcze na zapas.

O Stachowiaku nie słyszeli

Na pogrzebie Jerzego Urbana grupa demonstrantów przypomniała o śmierci ks. Popiełuszki. Tragiczna sprawa.

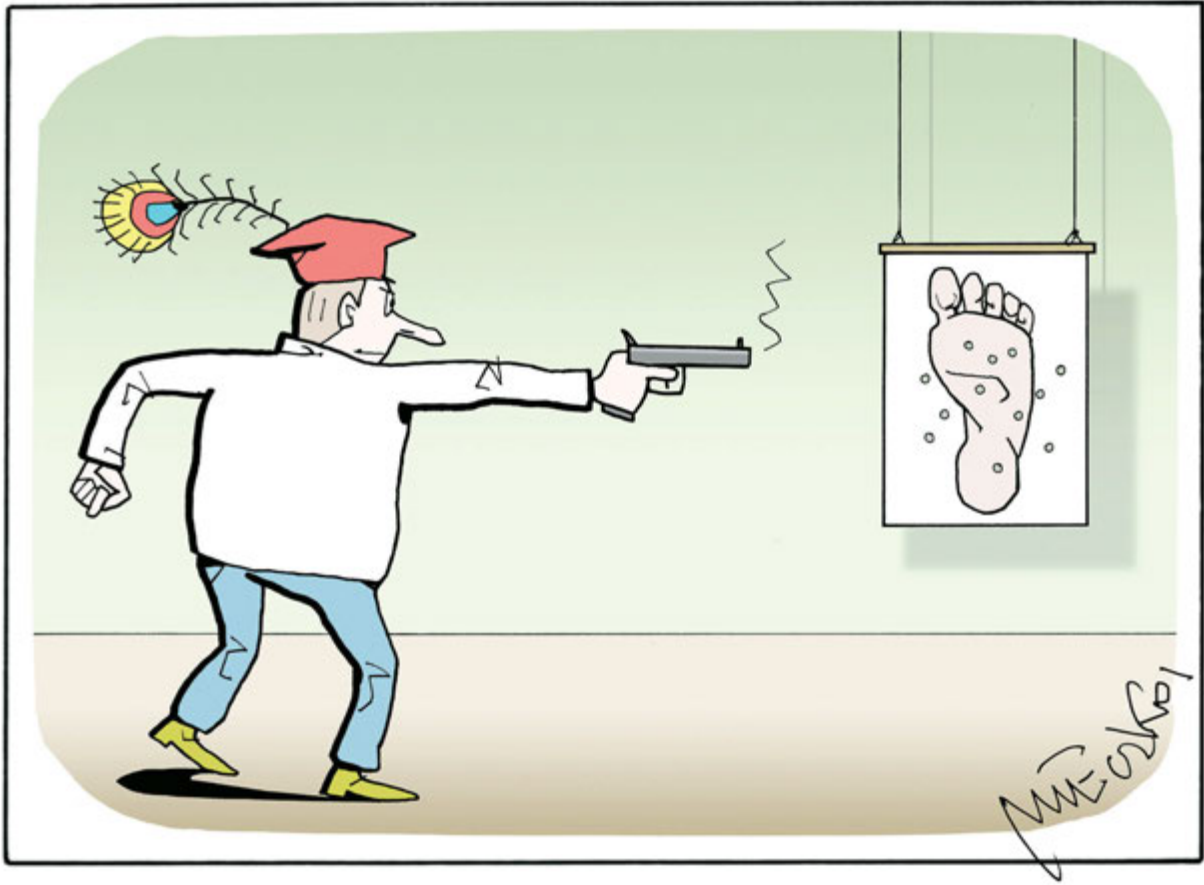
Pytani o śmierć Igora Stachowiaka – nie znali sprawy. A to przecież już za rządów PiS, 15 maja 2016 r., czterech policjantów skatowało go na śmierć na komisariacie we Wrocławiu. Znęcali się psychicznie i fizycznie nad 25-latkami skutym kajdankami. Torturowali paralizatorem. Stachowiak zmarł na komendzie. Gdyby nie reporter „Superwizjera” Wojciech Bojanowski, sprawy by nie było. Bo wprawdzie monitoring na komisariacie zamontowano, ale taki, że niczego nie zarejestrował. Były symboliczne kary. I cisza nad tą trumną.

„Przyjazna” TVN

Pracowała w TVN. Długo. Całe 15 lat. Anna Wendzikowska robiła programy dla „Dzień Dobry TVN”. W sierpniu odeszła. Bo mobbing, parszywe stosunki i strach.

Pisze: „Byłam poniżana, gnębiona, codziennie drżałam o pracę. Niby gwiazda telewizji, a byłam traktowana jak dziewczynka z podstawówki, którą co chwilę bije się po łapkach za każde niedociągnięcie”. Smutny obraz. I poważna sprawa. Co na to TVN? Wydali z siebie infantylny szczebiot, że „zdarzały się zachowania, które nie powinny mieć miejsca w dobrze zarządzanej, PRZYJAZNEJ firmie, jaką chcemy, żeby TVN był...”. Kpią z inteligencji widzów.

PYTANIE TYGODNIA | Czy propaganda ministra Czarnka wpływa na uczniów?

ALEKSANDRA DULAS,

socjolożka, edukatorka, nauczycielka, terapeutka

To do pewnego stopnia zależy od miejsca w Polsce, środowiska i typu szkoły. Uczniowie z dużych miast są bardziej otwarci i tolerancyjni niż ktokolwiek, kto ma 30 czy 40 lat, i zwłaszcza w liceach traktują podręcznik do HiT jako dobry żart. Widzą różnorodność świata i traktują ją jako jego walor, a nie zagrożenie, dlatego do wizji ministra Czarnka mają stosunek jednoznacznie negatywny. Zdarza mi się jednak prowadzić warsztaty w mniejszych miejscowościach i tam nie jest to już takie oczywiste. W tym przypadku podkręcanie przez PiS lęków młodzieży, mające na celu zachęcenie jej do konserwatywnego światopoglądu, trafia na znacznie bardziej podatny grunt, zwłaszcza wśród uczniów, których rodziny sympatyzują z partią rządzącą.

AGNIESZKA JANKOWIAK-MAIK,

nauczycielka, aktywistka, autorka fanpage'a Babka od histy

Minister Czarnek w ogóle nie zna młodzieży – co więcej, nie chce jej poznać. Gdyby spróbował to zrobić, wiedziałby, że w dobie powszechnego dostępu do informacji próba ulepienia młodego człowieka za pomocą propagandy nie ma szans się powieść. Młodzież prędzej go wyśmiewa – już to robi – niż przejmie poglądy, które

minister próbuje wtłoczyć jej do głów. Efektem działań obecnej władzy jest przebudzenie społeczeństwa obywatelskiego, aczkolwiek nikt nie powinien być poddawany takim zabiegom, a świadomość uczniów nie powinna być budowana jedynie w opozycji wobec rządzących.

JAROSŁAW PYTLAK,

pedagog, dyrektor szkoły, autor bloga Wokół Szkoły

Nie można przeceniać mocy przekonywania propagandy, co wiem także z własnego doświadczenia, bo jakoś po szkole w PRL nie zostałem wyznawcą tamtego ustroju. Dlatego myślę, że i wysiłki pana Czarnka, aby wychować pokolenie swoiście rozumianych patriotów, są skazane na niepowodzenie. Tym bardziej że swój przekaz ogłasza tam, skąd do młodzieży nie dociera, bo przecież uczniowie nie śledzą Radia Maryja ani mediów braci Karnowskich. Poglądy ministra są przywoływane także przez przeciwników, ale głównie na dziaderskim Facebooku. Jaki efekt daje tendencyjny podręcznik do HiT w dobie powszechnego dostępu do internetu, widać wyraźnie – można znaleźć mnóstwo materiałów prezentujących inny obraz naszej najnowszej historii. W związku z tym jestem raczej spokojny, że ksenofobiczna wizja świata pana ministra tak łatwo nie przełoży się na postawę młodego pokolenia.